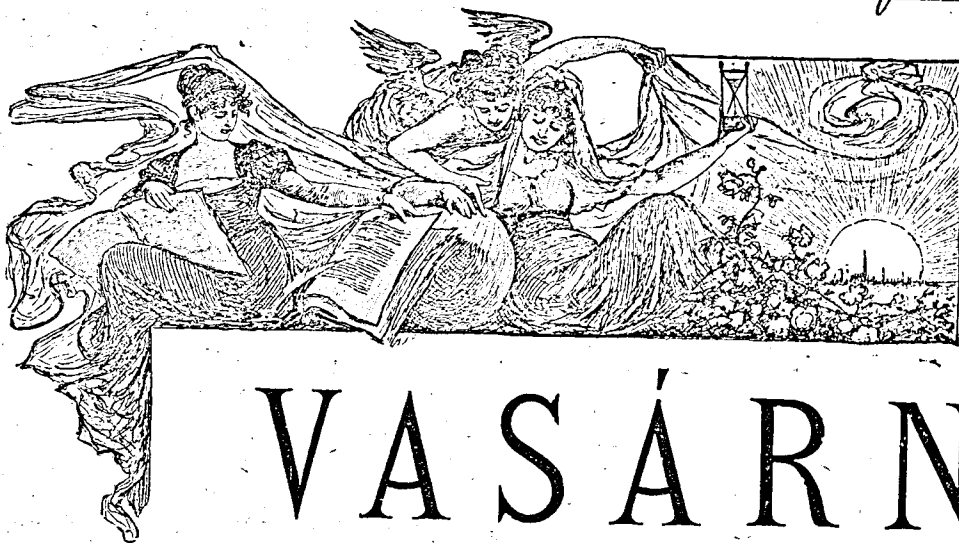

Nagy Károly
felelős szerkesztő

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓ HIVATAL

hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület „egyházi értekezlet”-e támogatásával

Szerkesztik:

Nagy Károly,

Vajda Ferencz,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Október 31.

Mi protestánsok a vasárnapon kívül csak Krisztus megváltói működése főbb mozzanatainak emlékére szentelünk ünnepet. Egyetlen ünnepünk, az okt. 31-iki az, mely látszólag nincs összefüggésben Jézus megváltói működésével, az Isten fenséges üdvtervének az ő szent fiai által való végrehajtásával. De csak látszólag. Mert tulajdon képen okt. 31-én is mi nem az illető reformátorokat ünnepeljük, hanem az Istent, ki az ő meg nem köthető, szabad igéjének diadalt és új életet adott, fiának evangéliumát pedig az azt megfertőztető emberi toldományoktól megtisztította, s kiválasztott prófétái által azt újra a szomjazó és éhezõ emberiség mindennapi kenyerévé tette.

Mindnyájan tudjuk okt. 31-ikének történetét. Az Isten igéjét és az üdvösséget egy hatalmas rend, a papság vette kezébe, s általa úr lón elevenek és holtak felett. Élet és halál felett döntött, s nem csak itt e földön volt egyedüli bírója az embereknek, hanem még a halál utáni életre is kiterjedt gondja, hatalmas keze. Az embereknek legértékesebb részük, épen az, ami az állattól megkülönbözteti őket: a lelki szabadság, a papoknak lett játékszere, hatalmi eszköze, birodalma. Pedig a lelkek felett csak a Krisztus lehet az ur. Az, aki megváltott, meghalt érettünk, aki büntetlen volt s a mi bűneinket vette magára. S épen az által leszünk mi is megváltottak, ha a Jézus úr lesz a lelkünkön.

De lám, az egyház, a papság Jézust maga számára foglalta le, hogy adjon belőle a szegény népek is — jó árért. Jó cselekedet, hatalomban való részeltetés, sőt igen sokszor nagyon, pénz volt az üdvösség ára. Hogy a lélek belül milyen,

a Krisztussal mennyire lépett közösségre, az érzület hogyan alakult át, a jó cselekedetek hitnek-e vagy jó üzletnek az eredményei — avval mitsem gondoltak. Fő, hogy vásárolják meg az üdvösséget. Bűnbánat nem kell, bűnbocsánatot úgy is lehet kapni. «Ki ad többet érte!»?

És a reformátorok: Luther, Zwingli, Kálvin voltak az Istennek ama választott prófétái, a kik dörgő hangon belekiáltottak ebbe a vásári zajba:

«Emberek, nyissátok fel szeméiteket! Ne üljetek fel ezeknek az üdvkufárokknak, szomjazó lelketeknek ne pénzen vásároljatok, hanem megtérés árán szerezzetek üdvösséget. Ne a papoknál keressétek háborgó lelketek nyugalmát, hanem a Krisztusban! Hiába böjtöltök, adakoztok, vezekeltek, hiába veritek véresre melleiteket, hiába dobjátok reszkető kezekkel utolsó filléreteket a papok perselyébe: lelketek nem talál nyugalmat, mert bűnösök vagytok, azok maradtok, mig meg nem vált a Krisztus a benne való hit által.»

Igen, a benne való hit által. Mert «az igaz ember hitből él.» Tehát más nem adhat nekünk üdvösséget, ha mi nem találunk a Krisztusban üdvösséget. Készen, szabott árért, jó pénzen nem lehet azt megvásárolni csak saját szívéünkön. «Adjad szerelmes fiam a te szívedet énnekem» . . . Térjete meg!

Térjete meg, és egyesüljete a Krisztussal. De ez nehéz dolog. A mig az ő embert megöldöklöd, nehéz harcokat kell kiállanod. Be kell látnod bűnösségedet, megbánnod bűneidet, megutálnod, meggyűlölnöd és minden áron szabadulni akarnod tőle. Aztán át alakitanod egész lelkedet, egész szívedet, minden érzésedet. Önmagadnak egyesülnöd a Krisztussal; a benne való hit által az Isten kegyelméből. Saját magad, lelki küzdel-

meid után; csak így nyerheted el az üdvösséget.

Ez a reformáció legmélyebb gyökere és eredménye. Nem egy kiváltságos rend kezéből kapjuk az üdvösséget, hanem Isten kegyelméből saját lelkünkben, ha hitre teszünk szert.

A hit! Ez az új forgalom, bűvösszó mely mióta Pál apostol ajkairól elröppent, s az őskeresztényen egyházba életet teremtett — feledésnek indult, kivesszett az emberek lelkéből, s helyét a cselekedetek foglalták el; rézpénzek, melyekért a papok ál-üdvösséget árulgattak. Az a hit, mely az egész lelket betölti, megcsemesíti, áthatja Krisztussal összeforrasztja, mely nem tud Istenre másképp gondolni, mint fiúi bizalommal, Krisztusra, mint üdvre való sóvárgással, mely az emberekkel szemben szeretetben nyilvánul, az erkölcsi életben jó cselekedetek gyümölcsözésében. Ez a hit lett most az üdvösség feltétele.

Ezt a hitet senki se adja belénk, erős harcot kell megvívunk érte, s ebben a hitben adja meg nekünk Isten az üdvösséget.

Tehát minden ember maga-magának papja. Szent nép és királyi papság vagyunk. A papok csak mértföldmutatók, azt jelzik, merre kell menni, meddig haladtunk, mi van még hátra, de az uton saját magunk törünk előre vérző lábbal, hulló verejtékkal, de hitben egyre erősülő lélekkel.

Édes atyámfia, meddig haladtál *Te* ezen az uton? Mit tettél üdvösségedért? Megvívta-e a harcot, voltál-e Jabbok vizénél (I. Móz. XXXII. 22.) vagy már eljutottál-e az élő vizekhez? Csüggedsz talán? Halványul csillagod, vagy csak könnyes szemed borítá el a kétség káprázata? Ne

tágit! Tovább az uton, mely hithez, Krisztushoz vezet!

Ládd egyre fogyunk; hullanak a gyöngék. Ál-igazságok, könnyű utak, kényelmes ígéretek csalják, csalogatják őket. Oly könnyen tántorodnak meg az emberek! Oly hamar félre állnak; mindegyre kidől valaki. De te ne lankadj! Bizz' az Istenben, légy erős a hitben, szabadulj bűneidtől, csillapítsd lelked égő szomját az evangélium élő vizével, az örök életnek emez italával. Vedd fel saját lelked gondozását, erősítsd felebarátodat, munkálj egyházadért a Szentlélek közösségében, tegye lelked tisztává, békességessé, töltsse be szíved az istenfűség mennyei nyugalomával a Krisztusban való hit. A hit, mely a reményben bizonyos és szeretetben munkás.

Ezt tanítja, ezt *parancsolja* nekünk október 31-ike. Timótheus.

Gyertyák a sirokon.

A róm. kath. egyház naptára szerint november 2-dika a halottak napja. Senki sem tagadhatja, hogy e napnak megkülömböztetése által egyik legszentebb érzést — a kegyelet érzését — kívánja ápolni az egyház. Más kérdés azonban az, hogy valyon a szentírás alapján jár-e, mikor egy napot ezáltal elhalt emberek tiszteletére emel ki a napok sorából, másfelől egy napra akarja szorítani az emberi kegyelet szent érzésének megnyilatkozását.

Református felfogásunk szerint helytelen úton jár. Keresztényen vallásos ünnepnek Isten

TÁRCSA.

Elbeszélés Kálvin életéből.

II. rész.

Mórin nemcsak Párisban, de a környéken is ismeretes volt az ő kegyetlenségéről. Ravaszágáról általánosan ismerte mindenki és a bizottság, melynek szolgálatában állott, nála nem találhatott hűségesebb szolgát Szivesen is vette a bizottság ama megbízását, hogy az új tan vezetőjét kézrekerítse, a ki a kicsiny egyházat vezette és igazgatta. De mindez ideig hiába való volt minden nyomozás. Spionok voltak elegenden; kiküldve a város minden részébe; gyanítottak annyit, hogy a vezető egyetemi hallgató, de az igazi embert még nem sikerült megtalálni.

Mély gondolkodásba merülve sétált Mórin alá s fel egy nagy teremben, az előbbi fejezetben említett nap után. Eszközökről gondolkodott fontos feladatának elvégzésére.

Eközben belépett egy szolga jelenteni a vérbírónak, hogy valaki várakozik az előteremben, vele beszélni óhajt.

«Nem tudod kicsoda?» — kérdezé Mórin.

«Ugy hiszem, már láttam egyszer az öreg

kertésznél, az elővárosban,» — volt a válasz. «Ugy néz ki, mint egy kertész legény . . .»

«Küld be őt!»

Nemsokára belépett a bejelentett személy; félénken állott meg az ajtó előtt, alázatos magatartással, kalappal kezében. Senki más nem volt ez, mint Joké, a ki Kálvint előző este egész a lakásáig hazakisérte. Egész megjelenése szórakozottságot árult el, a félelmetes ember előtt, de midőn Mórin beszólitotta, hogy lépjen közelebb, levetkezett Joké minden félénkségét és bátran odalépett az asztalhoz.

«Ki vagy?» — kérdé Mórin szigorú hangon. Átlátta azonnal éles tekintetével, hogy ravasz emberrel van dolga.

«Joké Voté» hatalmas uram.

«És mit akarsz itt csinálni?»

«Fontos közleni valóm van Önnek, az eretneket illetőleg, kit ön néhány nap óta hiába keres.

«Ösmered talán a vezetőt?»

«Kálvinnak hívják — hatalmas uram — egyetemi hallgató»

«Ne hazudj ember! — a törvényből nem lehet gunyt üzni.»

«Minden szentekre; az igazságot beszélem, saját magam láttam, hogy egy gyűlést vezetett.»

Tulajdonképpen a dolog nem volt Mórin előtt sem idegen. Régen gyanakodott már ő is,

atyai parancsán és a Fiuban megjelent kegyelem nyilatkozatán kell épülnie. Másfelől a halottak iránti kegyelet nyilvánulását határozott időhöz szorítani nem lehet. Ebben mindenki számára az élet eseményei és főképp a halál jelöl meg napokat. Megemlékezünk halottainkról, a mennyiben emlékezésünket az alkalmak különösebben ébresztik, születésők, névünnepők és kiváltképpen halálok napján.

Természetesen egy cseppet sem érdekelne minket ez a dolog, ha e téves felfogás csak a kath. egyház hívei között jutna érvényre. De nagyon is érdekelt azért, mert átragad ez sok helyt református egyházunk híveire és pedig a kegyelet gyakorlásának színe alatt, anyaszentegyházunk tiszta elveivel egészen ellenkező külsőségbe süllyedve.

Nem ritka eset ma már, hogy halottak esetében, tisztán református temetőkből is kigyulnak a gyertyák. Annál inkább a közös temetőkből reformátusok sírjain is. És hányszor nem halljuk a meghatottság hangján dicséretet e «szép szokást»? Ha a katolikusok meghozzák halottaikért azt az áldozatot, hogy elégetnek sírjukon pár gyertyát: miért ne tehetné ezt református ember is?!

Tán magad is így gondolkozol kedves olvasom? No hát én röviden rá mutatok, hogy miért ne tedd.

Legfőképpen azért, mert *igaz református embernek minden cselekedetében az esze után kell járnia.* Nem azt teszi ez, hogy szívében hallgattasson el minden érzést. Nem azt teszi, hogy szíve érzéseit, vágyait megvalósítani nem szabad. A val-

hoggy Kálvin követője valamelyik evangéliumi gyülekezetnek.

«És tudod a lakását?» — kérdé Mórinn tovább.

Joké vonakodott kissé. A vérbíró észre vette röktön szándékát.

«Jutalmat követelsz, nemde?» Helyes! Szolgáltasd kezünkbe az eretneket, ötven arany lesz a jutalmad

Szinte csillogtak szürkés szemei Jokének; mohón nézegetett maga körül, hogy nem látná-e meg, a megígért összeget.

«Vezess el minket még ma estve lakására és ha sikerül a terv, azonnal megtörténik a kifizetés. — Hasznos és jó dolog megvalósulását segített elő. Most pedig elmehetsz!

Még mindig habozott Joké. Egy gondolat futotta végig agyát. Pált is, ki iránt már régen személyes irigységet táplált, jó volna elfogatni Kálvinnal egyszerre, gondolá magában. Hiszen ez a legszebben sikerülhet.

«Nos, mit akarsz még, van még valami közleni valód? Oh, borzasztó! az ilyen fajta emberek soha sincsenek megelégedve. Bizonyára még több pénzt követelnél?»

«Nem, hatalmas uram, hanem egy másik vezetőt is ismerek én az eretnek egyházból, éppen olyan veszélyes, mint az egyetemi hallgató. Metir Pál a neve; ezt is kezébe tudom a bizottságnak szolgáltatni.»

lásosság mindenestre inkább a szívből, mint az értelemből fakad. De azért a ki a hitben tiszta vezető világosságot és nem olyan homályt keres, a melyben mással kell vezetetni magát, az az ész világánál vizsgálja meg, hogy mi módon valóítsa meg azt, a mire szíve felbuzdul.

Ne mulaszd el hát vallásos életedben is, ha valamit tenni akarsz, józanul megkérdezni magadtól, hogy azt *miért teszed?*

Szépnek, meghatónak talárod, hogy gyertyát gyújts elvesztett kedveseid sírján?

Am kérdezd csak meg e felől is magad: Mire szükséges, mire jó ez?

A katolikusok isten tiszteletében a gyertyák gyújtása a régi pogány és zsidó vallásokból az áldozati tűz helyettesítésére vétetett át. Így a sírok felett gyújtott gyertyák annak az engesztelő áldozatnak felelnének meg, melylyel az élők ki akarják engesztelni a haragvó Istent meghalt kedveseik bűneivel szemben.

Ha te igaz református vagy: nem irtózol vissza attól, hogy ilyen gondolattal gyújts gyertyát elvesztett kedveseid sírján? Istenre akarnál hatást gyakorolni ez által? Nem tudnád, hogy előtte semmit sem ér, neki nincs szüksége a te mécsesed pislogására bármint kápráztatja is az a te gyöngye szemeidet? A lelki tisztaság fényét és nem gyertya lángot vár engesztelésül az Ur. És ezt mindenkinek magának kell bemutatni előtte. A ki nem jelenik meg e tisztaságban az ő ítélő széke előtt: azon gyászolónak czeremoniázása nem segít, mert megvagyon írva: «senki az ő atyafiát meg nem válthatja és nem adhatja Istennek az ő váltságának árát» (Zsolt. 49,8.) És ismét: «vagy

«Kicsoda az?»

«Az öreg kertész fia Szent-Viktorból.»

«Menj vele» — mondá Mórinn — «add a kezünkbe először a fiatal Kálvint. Először hadd essen le a fej, majd elbánunk aztán a testtel. Elvégezted kötelességed, mehetsz!

Haragosan hagyta el Joké a termet. Csak midőn künn volt, vett hosszabb lehetetet; Mórinn átható, éles tekintete előtt nem valami kényelmesen érezte magát. De célja el volt érve. Először Kálvin, — aztán a test! Rendkívül megvolt önmagával elégedve, s azután utját jótévedő háza felé vette, kinek kenyerét már évek óta eszi, s a kinek a fiát éppen most, áruló módra eladta.

Mórinn kívánságát teljesedve látta.

«Igen, Kálvin az,» — így beszélt magában, midőn Joké elvonult — «meg kell őt fognunk.» Ismerem e vakmerő ifjút. Nemde ugyanaz a tanuló ifju ez, ki nagy tudománya ismereteért az egész művelt, tudományos világon dicsőítették és magasztaltatik?! Meg kell őtet fognunk, különben még egy új világot teremtene itt közöttünk. Ha élni hagyjuk — miként Luther — ... lángra borítja az egész Franciaországot.

Hollandból: Birtha József.

(Folyt. köv.)

micsoda váltságot adhat akárki is az ő lelkéért.»
(Máté 16, 26)

Vagy tán távol áll tőled az a gondolat, hogy gyertyáiddal Istent akarnád kiengesztelni, pihenő kedveseid lelkén akarnál segíteni. Egyszerűen teszed azért, hogy kifejezd megemlékezésedet, leródd kegyelet-tartozásodat?

Bizony hidd el: akkor is tévelygésben jársz. A mit az ember igazán, mélyen érez szívében, azt nem szokta a piacra vinni, hogy mutogassa a sokaság előtt. Sokkal igazabban teljesítetted a kegyelet szent tartozását, ha gondolataidat igaz megilletődéssel, hálás érzülettel kedveseid emlékeztetere irányítod, mintha azon tépelődöl, hogy miképen rendezd a gyertyákat, hogy a tied sirja a szomszédé mellett el ne homályosuljon. Sokkal áldásosabban elevenítetted meg halottaid emlékét, ha a helyett, hogy a külsőségekben versenyzés helyévé teszed az egyenlőség és nyugalom hazáját: vagy egy éhezőnek éhségét enyhíted, szűkös-ködő inségét oszlatozod, könnyezőzőnek könnyeit szárítod fel azzal, a mit néhány perez alatt, a sirhalmon ellobogtat a szél.

Beláthatod tehát, hogy józan eszed és világos keresztyén hited ellent mond a sirok világitása hiában való szokásának.

Hogy elköltözött kedveseinknek sirját gondolozzuk: az elmulaszthatlan szent kötelességünk. És hogy az őszi napok egyikén is — ha ugy tetszik épen nov. 2-án, — mielőtt a téli lepel a földre borulna megtisztogassuk a virágok száraz kőrőitől: az ellen nem lehet senkinek kifogása.

De óvakodnunk kell, hogy a kegyelet ápolásában katolikus testvéreinket utánozzuk olyan külsőségekben, a melyeket ők is a régi pogány és zsidó vallások szokásaiból, de az evangélium és a józan ész világosságával ellenkezésben vettek át.

Pásztor.

Luther éjszakája.

(1517. okt. 31.)

Wittenbergának vén kolostorára
Sötét szárnyával ráborult az éj.
Mélységes csöndben álmodik a zárda
Az éj ölében, s álma siri-mély.
Csak egy czellába fénylik pislá mécses,
Birkózva vivja meg az éjszakát.
Az éj, az végtelen; a fény, beh véges, —
— Ott fenn virraszt a jó Márton barát.

Előtte biblia. Sötét szemében
A lélek minden izzó szomja ég.
Fejét felkapja. Azt olvasta épen:
»Az igaz ember pedig hitből él!«*)
Viharzó lelke ennek olvastára
Mint megütött harang úgy átremeg.
Tépett szívet az érzemények árja
Csodálatos erővel szállja meg.

»Ezt, ezt kerestem! Ah, hogyan kutattam,
Hogy törtem érte testem, lelkemet.
Vérző fejem az önkínzásra adtam,
Szívem a békét még se lelte meg!

*) Róm. I. 17.

Pedig vágyott reá. A börtönök lakója
Nem esd a tiszta légért úgy talán,
Nem a pusztáknak szomjas utazója
Vizért, mint én a békesség után.

A hátam véres. Ostorommal irtam
Kínzó sebckbe' rá bünbánatom.
Szemem beesve, könnyeim kisirtam,
Térdem kisebzett kópadozaton.
Testem letört. És szomjban égő lelkem
Jobban epedt az élő viz után,
De kútfejére mégse, mégse leltam,
Tövises útam hasztalan futám!

Most megtaláltam. Hála néked Isten!
Ki megnyitod kegyelmed kútfejét,
S fiaddá tészed, a ki élő hitben
Vágyó lelket és szívet nyujt feléd!
Tikkadt lelkem mohóan szüresöli
A béke édes, égi italát,
Túláradt lelkem zengve kürtöli
A szabadulás mennyei dalát!

Am ez ne legyen én szívembe zárva,
Mert nemesak én valék a lázbeteg,
Egész világ epedve vágyva várta
»Új föld, új ég« vaj' mikor közeleg?
Most itt van, itt van. Egi karba állva
Hadd zengjen, sirjon zsoltárt ajakunk,
Nincsen közöttünk elveszett vagy árva,
Atyánknak újra gyermeki vagyunk!«

Márton barát a bibliára hajtja
Nagy holdogan zokogva homlokát.
Lelkének tűnő kinja egy sohajba,
Egy reszkető imába olvad át.
Czellája olmos ablakán betörve
Beröppen egy fényes, meleg sugár,
Átszellemült arcát sugárözönbe
Borítva, lelkes homlokára száll.

Pitymallott Mikor a nap sugára
Elúzte a sötétlő éjszakát,
Akkor szegzett a templom ajtajára
Kilenczvenöt tétel Márton barát.
»Az emberek ép' ébredőbe voltak,
Minden ütés a szívekig hatott:
Koporsóját szögezt' egy régi kornak
Es bölcséjét egy újnak. Virradott . . .

Ravasz László.

Isten igéje.

Szabadság és szolgaság.

Drágaáron vétettetek meg,
ne legyetek embereknek
szolgái. 1 Kor. VII. 23.

Atyámfiai! Ismeritek-e Pál apostol eme szavainak jelentőségét? Megtudnátok-e magyarázni ezeknek értelmét: *Drága áron vétettetek meg, ne legyetek embereknek szolgái!*? Annyit látunk első tekintetre, hogy valami vásárról beszél itt az apostol. De, micsoda vásárról van szó? S ha vásárról van szó, felmerül újból a kérdés: ki a *vásárló*? *Kikeket* vásárolt meg? s micsoda pénzzel, vagy e helyett, micsoda *váltság díjjal* fizetett? Ezekkel a kérdésekkel tisztába kell jönnünk, ha az apostol szavainak igazi értelmét tudni akarjuk.

Hogy a helyes feleletet megadhassuk, az emberiség történetében tekintsünk egy *határköre*. — Ez a határkö a *Jézus születése*. Azon

emberek állapotát, a kik Jézus születése előtt éltek: alig nevezhetnők másnak, mint *szolgai állapotnak*. Nem csupán a rabszolgai állapotot értjük, sőt inkább a *lélek szolgai állapotára* gondolunk. Arra az állapotra, midőn az emberi lélek egészen alá volt vetve a zsidó és pogány törvények nagy számának, szigorú rendeleteinek; s e miatt — mert még a legjobbak is megsértették a törvényt, s így *bűnösök* voltak: soha sem találhatott nyugodalmat, békességet, üdvösséget. Pedig, hajh, mennyire vágyott ez után! De, hát «a törvény-

kellett gondoskodni. Elég volt-e ide az ószövetségi áldozati barmok vére? Nem volt elég! Volt-e e földön olyan igaz, tiszta ember, a ki egymagára a váltságdíjat lefizethette volna? Nem volt.

Olyan áldozatra volt szükség, ki egymagára elegendő legyen minden bűnös ember életének váltságáért. Ez a tökéletes áldozat, a ki egyetlen-egy áldozatjával tökéletesekké tette mindörökké azokat, a kik megszenteltetnek (Zsid. X. 14.) az Istennek egyszülött fia: *Jézus Krisztus volt*. Az Isten Fia azért jött e földre és lett em-

Hegymegi Kiss Áron. dunántuli ev. ref. püspök.

nek cselekedeteiből senki sem igazul meg, mert a bűnnek ismerete a törvény által vagyon.» (Rom. III. 20.)

Végre Isten, az emberiség iránti nagy szeretetéből, megszánta a törvény átka alatt nyögő embereket. Felszabadította a rabszolgai állapotból. Megváltotta a *bűnnek zsoldjából, mely a halál*. Nem volt ez kicsiny dolog. Gondoljuk el csak azt, hogy bűnös volt az egész világ, s így az egész világ bűnös állapotával felérő váltságdíjról

berré, hogy megváltsa a világot az örök haláltól és kárhozattól. Jézus azért szenvedett kereszt halált, hogy halálával nekünk életet, lelki szabadságot szerezzen. Isten, a mi neki legdrágább volt, azt áldozta fel értünk, ezért mondja az apostol: *drágán vétettetek meg*.

Tehát, a mennyei Atya volt, ki minket a bűn rabságából kiszabadított, helyettük a váltságdíj lefizette. Azért volt drága az áldozat, mert egyszülött Fiát adta váltságdíjúl. Ám, azért, a mi

lelki szabadságunk a váltság díj lefizetésével még nincs megszerezve. Reánk nézve csak akkor lesz valóság, akkor éretik el, ha hiszünk a Jézus Krisztusban Pál apostol ezt így fejezi ki: «Megjelent az Istennek igazsága törvény nélkül, a Jézus Krisztusban való hit által, mindenekhez és mindenekben, a kik hisznek.» (Rom. III. 22-22.)

Gondolkoztál-e atyámia az Istennek erről a nagy jótéteményéről, szavakban ki nem fejezhető szeretetéről? Jutott-e, bárcsak egyszer is eszedbe, hogy ezért a nagy jótéteményért, milyen keveset kíván tőled a mennyei Atya? Csak annyit, hogy higgy a Jézus Krisztusban! Hit nélkül, reánk nézve, hiába volt a váltság-díj lefizetése, mert nem vagyunk szabadok. Szolgái vagyunk a bűnnek.

Tekintsünk még egy határköre. Ez a határkö a reformáció. Az emberiség történetében ez is éppen olyan forduló pontot képez, mint a Jézus születése. A Krisztus által megszabadított, istenfisúságra emelt emberi nemzetet a római pápa uralma alól a reformáció szabadította ki ismét. Oh, nagy harcz, nagy küzdelem volt ez is! Csak a mi szép hazánkban is sok, drága vér ömlött ki a hitszabadságért, a lelkiismeretbeli függetlenségért. *Drágán vásároltattak meg, atyámiai, ne legyetek hát embereknek szolgálói!* A bűnöknek száma legio. Csak a legkisebb is a szolgaság igájába hajt. A katolicizmus ostromol, egy embernek, római pápának szolgálatába akar hajtani. Ti már szabadok vagytok: *a szabadságban azért maradjatok meg és ne kötözzétek meg ismét magatokat a szolgálatnak igájával!* (Gal. V. 1.)

Házai krónika.

Az új képviselőház. Ő felsége, a király az új képviselőházat okt. hó 24-re hívta össze. A törvény rendelkezése szerint, azután három napra, okt. 26-ra össze is gyűltek a képviselő urak. Érdekes, szép látványt nyújtott az első megjelenés. Sokan kimaradtak, helyettök újak jöttek, szám szerint 140-en. Öltözetük megkapó, köztük sok szép diszmagyar ruha látható. Makkai Zsigmond, az ákosfalvi képviselő székely nemzeti viseletben jelent meg. Akad is bámulója. Sokan vannak a borotvált képű pópapok is. Mikor a honatyák szépen elhelyezkedtek, megkezdődött, a megalakulás. *Csávossy* Béla háznagy szívesen üdvözli a honatyákat, s aztán felszólítja *Madarász* József legidősebb képviselőt, hogy foglalja el az elnöki széket. *Madarász* József fiatalos erővel el is foglalja az elnök helyét és üdvözli a képviselőket. Azt kívánja, hogy munkálkodásuk legyen hasznára a hazának, a nemzetnek. De ez csak úgy lehet, ha *függetlenül* munkálkodnak. Ezután, felszólítja az öt legfiatalabb képviselőt, hogy foglalják el a jegyzői széket. Az öt fiatal honatya irulva-pirulva veszi kezébe a jegyzői tollat, szinte restellik, hogy ők olyan fiatalok. Most a korelnök egy érdekes kijelentést tesz: azt mondja, hogy ő tovább nem viseli a korelnöki tisztet, mert nem

hajlandó, a képviselőket a király elé vezetni. Hogy miért — arra, miután *Fabinyi* Theofil az ő helyét elfoglalja — megfelel a *Tisza* Kálmán megbuktatója (most úgy hívják «bálványdöntő»). *Barabás* Béla. Azt mondja, hogy *Madarász* és a függetlenségi párt azért nem megy a királyhoz tisztelegni, mert régen az volt a szokás, hogy a király jött a képviselőkhöz. Jöjjön ide, most is a király. Ezt a nemzeti szokást 1867 óta nem tartják meg. No hát, ők nem is mennek a királyhoz. De, nem mennek azért sem, mert a budai várakon, a magyar nemzeti zászló mellett ott leng a *sárga-fekete* zászló is. Ahoz a zászlóhoz pedig a nemzetnek sok keserősége fűződik. *Széll* Kálmán azt feleli erre, hogy elődei is éppen így tettek és ő most nem változtat a dolgon. A sárga-fekete zászló pedig most csak a király zászlója, a mit meg *Kossuth* F. tagad, mert a királyi zászló színe: a veres és fehér. Ezen kis disputa után, elhatározták, hogy 28-án déli tizenkét órakor megjelennek a király előtt.

A király előtt. Okt. 28-án délelőtt élénk forgalom uralkodott a királyi várpalota előtt. Egymás után robogtak fel a czifra fogatok, mint a gyors szél repítve, a még czifrább képviselő urakat. Mint jó keresztyének, a munkát «szent misével» kezdték. Ugyanis 11 órakor a várteremből átvonultak a várkápolnába, hol a hercegprimás misét mondott. Ezt szépen végig hallgatták a jó mameluk protestáns képviselő urak is. (A jogegyenlőség és viszonyosság azt kívánja, hogy a protestáns képviselők és miniszterek menjenek ilyenkor protestáns templomba. — Miért nem mennek?!) * A nagy mise után, mit ő Felsége is végig hallgatott, a képviselők és főrendek a trónterembe vonultak. Ott helyeiket elfoglalva, megjelent ő Felsége is kíséretével, mely állott: az udvari főbiztosból, a magyar zászlós urakból, a hercegprimásból, miniszterekből, a magyar kir. főudvarmesterekből, a löfővadászmesterekből és egy püspökből, ki az apostoli keresztet tartotta. Közvetlen ő Felsége mellett, a magy. kir. főkamrás, a magy. kir. testőrkapitány és ő Felsége főhadsegéde foglalt helyet. Ezután következett a királyi trónbeszéd elmondása, melyet ő Felsége leülve, feltett kalppal mondott el, azon szövegezésben, a mint azt a miniszterelnök megírta. Ezzel véget ért a királyi tisztelgés s a képviselő urak visszatértek az országházba, hogy ott újból meghallgassák a királyi trónbeszédet — melyről lapunk jövő számában emlékezünk meg.

A képviselőház elnöke. Az újonnan összeülő képviselőház új elnököt fog kapni. Eddigi hírek szerint gr. Apponyi Albertet fogják Ház elnöknek megválasztani.

Magyarország külkereskedelme 1900-ban. Az országos központi statisztikai hivatal, mint minden évben, úgy az idén is terjedelmes jelentést adott ki Magyarország külkereskedelméről. Részletesen fel van tüntetve ebben a jelentésben, hogy 1900-ban mennyit és miféle áru-

*) A miért-nek száz oka van s meg egy. Az egyik pedig az, hogy a jogegyenlőség csak papíron van.

czikkeket vásároltunk külföldről és viszont, mennyi és miféle árukat adtunk el mi külföldre. A jelentés, mint látszik, igen érdekes, mert megmondja, hogy a magyar mit nem tud itthon megkapni, miért szorul külföldre? De, megmondja azt is, hogy minek vagyunk bőviben, miből kaphatunk egy kis idegen pénzt? Gondolkozni szerető ember tehát előnyösen felhasználhatja magának a tanulságot. Álljon itt egy pár adat a tanulságos jelentésből. Az 1900-ban behozott és kivitt áruk összes értéke: 2438 millió korona. Külföldről hozzánk behozott áruk értéke: 1110 millió korona Magyarországról kivitt áruk összes értéke: 1327 millió korona. Vagyis 217 millió koronával többet adtunk mi el, mint a mennyit vettünk külföldről. Ez mindenesetre örvendetes jelenség, mert azt mutatja, hogy szükségleteink nagy részét megkapjuk itthon. De, ne gondoljuk, hogy mindent megkapnánk, hiszen akármiféle boltba menjünk vásárolni, ott jobbadán osztrák ipar-czikket találunk, Éppen azért, arra kell törekednünk, hogy iparunkkal az osztrák ipart kiszorítsuk. Gabona és liszt kivitelünk 41 $\frac{1}{2}$ millió koronával emelkedett; míg a vágómarhasertés-ló-kivitel 16 millió korona emelkedést mutat. A kőszénnél 5 millió korona az emelkedés, ez annak tulajdonítható, mert a külföldi kőszén munkások sztrájkoltak. Az állat termékek közül emelkedett a disznózsir, szalonna, vaj, tojás kivitel; míg ellenben a gyapju kivitel 30 százalékos csökkenést mutat. Az egyes országok közül legtöbbet hoztunk be Ausztriából, de viszont kivitelünknek is — mondhatni még egyetlen piacza Ausztria Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszteré lesz az érdem, ha iparunknak, árucikkeinknek megnyeri más országok piaczat is. De, ez csak úgy sikerül, ha mi magunk jó portékát viszünk piaczra!

Világkrónika.

Kitchener kegyetlenkedése. A búr háború az ideig a rendes kerékvágásban folyt. Már t. i. úgy, hogy a két ellenfél megbecsülte egymást, s a foglyokkal keresztyéni módra bántak. De, mióta Kitchener angol fővezér kiadta ismeretes kiáltványát, hogy a búrokat többé nem tekinti ellenfélnek, hanem közönséges lázadó bandának: azóta pogány módra kegyetlenkedik a búr foglyokkal. Közlelebről *Lotter* elfogott bur parancsnokot agyonlövete. Ugyanakkor fogságba esett egy 16 éves fiu is, kit szintén halálra ítéltetett, hogy aztán «megkegyelmezessen» neki. De, a fővezéri kegyelmet 25 bot ütés előzte meg. Egy másik búr parancsnokot csak azért nem lövetezték föbe, mert az beteg volt, s így nem akarta mégis a más világra küldeni. *Botha* búr vezér, mikor meghallotta az angol fővezér kegyetlenkedését azt izente neki, hogy mihelyt egy angol parancsnok keze közé kerül (pedig kerül), ő is röktön föbe löveti. Tehát a háború többé már nem háború, hanem gyilkosság. Az európai hatalmak szépen elnézik, hogy két nemzet fiait gyilkolják egymást!

Az osztrák képviselőház, október 18-án

kezdette meg, a nyári szünetelés után, munkálkodását. A jelek azt mutatják, hogy ezen ülés szakban kevesebbet fognak pofozódni az osztrák honatyák, mint azt megelőzőleg. Hogy a béke helyre áll és csehek s a németek kezét fognak — legalább egy időre: ennek oka az, mert most tárgyalják a gazdasági törvényeket. Itt pedig egyetértésre van szükség, hogy a magyar gazdasági, ipari életet annál jobban kizsákmányolhassák. Aztán ne mondjuk, hogy mégis h a német.

Franciaországban a szénbánya munkások nagy sztrájkra készülnek, ha az állam követeléseiket nem teljesíti. A követelések egyik pontjában az is benne van, hogy 25 évi munka után adjon az állam napi két franc nyugdíjat minden munkásnak, tekintet nélkül arra, hogy munkaképtelen-e vagy nem? Eddig 127 ezer munkásból 40 ezer nem dolgozik. Ezen ország jövő évi költségvetése 91 millió hiányt mutat, mit a petroleum állami kezelésével akarnak helyre hozni.

Angliában az a hír kapott szárnyra, hogy *Edwárd*, angol király nem akarja magát megkoronáztatni, mert gyógyíthatlan betegségben szenved. Az élelmes kereskedők nagy összegek erejéig biztosították a király életét, hogyha megtalál halni, a koronázási ünnepélyre kiadott költségeik legalább úgy térüljenek meg.

A pápa jubileuma. Jövő évi febr. 21-én lesz 24 esztendeje, hogy XIII. Leó pápának választották. Ez alkalomból nemcsak nagy ünnepségek lesznek, de teméntelen Péter-fillért is küldnek Rómába a papisták.

Spanyolország Szevilla nevű városában ostrom állapotot rendeltek el. A zavargást a sztrájkoló munkások csinálták.

Szerbiában új alkotmány van. A régi törvényeket félre tették, s újakat léptettek életbe, arra vonatkozólag, hogy miként kormányozzák az országot. Ezután már ott is lesz *képviselőház* és *főrendiház*. A képviselőháznak 130 tagja a főrendi háznak 50 tagja lesz a trónörökösrel és két püspökkel. A király ünnepélyesen megesküdött az új alkotmányra. Az új választásokat is már e szerint ejtettek meg.

Mai képünkhöz.

Az az egykor daliás alaku, most már bizony törődött aggastyán, kinek képét mai számunk mutatja a magyarországi reformátusok tiszántuli kerületének Debreczenben székelő püspöke: hegymegi *Kiss Áron*. Még a mult század elején született, ma már tul van a 86 éven. Ifjúságában honvédő harcos, később lelkes pap, majd a szathmári egyh.-megye esperese volt. Már öreg korában, 70-en felül volt, midőn püspökké emelték. Az öreg ember bölcsességével, tapintatával kormányozza immár közel 15 év óta a legnagyobb egyházkerületet. Ut s fáradság ma sem tarthatják vissza, hogy minden egyházi közügyben részt vegyen. Szép számu családja minden tagja egy-egy oszlopa a magyar tudományosságnak és ref. egyháznak.

Öreg püspökünk általános szeretet központja a kálvinista Rómának nevezett Debreczenben. Tartsa is meg Isten, míg napokat rendelt számára testi-lelki erőben, hogy az ő pátriárkha alakja, jósága legyen nekünk és egyházunknak áldás!

Vegyes hírek.

A munkások védelme. A budapesti városi tanács nem régen egy szabályrendeletet dolgozott ki, mely az építő iparok és munkások közötti viszonyt szabályozza. Mikor ez a szabályrendelet *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter elé került, nem erősítette meg, hanem leküldötte a városi tanácsnak, hogy jobban védjék meg a munkásokat. Különösen azt izeni a miniszter, hogy tegyék bele a rendeletbe, hogy 14-16 éves gyermekekre nem szabad erejüket meghaladó munkát birni és 8-10 óránál tovább dolgozni. A tanács duzzog egy kicsit, de a miniszter nem sokat törődik vele, mert nála a fődolog az, hogy a munkások legyenek megvédve.

A polai önkéntesek nagyon panaszkodnak, hogy a német tisztek szigorúan bántak velök. Egy Klein nevű önkéntes, kit a tiszti vizsgán megbuktattak, bánatában föbe lötte magát. Az esetet vizsgálat tárgyává teszik. Magyarország a haditengerészet költségeihez 16.250.000 koronával járul. Ez a summa megérdemelné, hogy a magyar fiukkal szebben bánjanak.

Tetemre hívás. Budapest mellett megöltek egy tejes-kocsist. Gyanurá elfogtak egy Pöltös nevezetű embert, mivel a kérdéses napon nem tudta igazolni hollétét és a cipője is véres volt. Pöltös konokul tagadta, hogy nem ő a gyilkos. Ekkor a bíró egy fogással élt. Jól van Pöltös — mondá, magát el fogjuk vezetni a halotthoz; ott majd vallani fog. Erre a gonosztevő annyira megrémült, hogy röktön vallomást tett, mondván: «Nem, csak oda ne vigyenek, inkább akaszszanak fel. Én öltem meg Vitéz Mihályt.» Erre letartóztatták a gyilkost.

A párbaj ellen. Németországban mozgalom indult meg a párosviaskodás kiküszöbölése ellen. A mozgalom élén *Löwenstein* herceg áll. Ugy akarják, hogy ha valaki mást megsért: kérjen bocsánatot és az bocsásson is meg. Bizony, ez nagy vivmánya lenne a keresztyén vallásnak. «Akkor hozzá menvén Péter, monda: Uram, megbocsássak-e az én atyámfiának, valamennyiszer ellenem vétkezik? Megbocsássak-e hétszer? Monda neki Jézus: Nem mondom neked, hogy hétszer csak, hanem hetvenhétszer is.» (Máth. XVIII. 21. 22.)

Beteg királyi család. Lapunk ezen számában hirt adtunk az angol király betegségéről. Most az a hír érkezik Londonból, hogy az angol királyné is nagy beteg. Valami makacs fül-baj bántja. A testi fájdalom mellett, a búr háború is nagyon leverőleg hat a Felsőégre.

Ellopott Bem ereklye. Kolozsvárt özv gr. *Csáky Györgynétől* elloptak egy ezüst órát, melyet

boldogult férjének Bem tábornok ajándékozott volt. A budapesti ereklye múzeum két ezer koronát ígért volt a ritka, értékes óráért, de a grófnő, csak halála után akarta átengedni Mit mond a nyolczadik parancs?

Elsszabadult tigris. Esztergomban az állat mutogató ketreczből kiszabadult egy tigris, mely eddig több, mint ötven drb. juhok mérszárolt föl. Lelövésére egy század katonaságot rendeltek ki. Az ember is, ha bűnös indulatai elragadják, könnyen vérengzővé válhatik. A mi szeliditőnk, az Ur Jézus Krisztus. Figyeljünk állandóan az ő szavára, különben elnyel a bűnnek zsoldja: a halál.

Halálos csók. Amerikában egy chikágói legény himlős állapotban megcsókolta egészséges menyasszonyát. A betegség nemcsak elragadt a leányra, de sirba is vitte. Az életben maradt legényt a törvényszék börtönre ítélte a csókért. Betegekkel szemben legyünk mindig óvatosak, mert nem tudhatjuk honnan származik a baj.

Bosnyákok Budapesten. Több, előkelő bosnyák kereskedő látogatta meg, tanulmányozás czéljából, hazánk fővárosát, Budapestet. Az idegen vendégeket igen nagy szívesseggel fogadták, a hol csak megjelentek. Viszonzásul ők is, mintegy 100 ezer korona áru megrendelést tettek a pesti kereskedőknél.

Veszett kutyák. Sopron vidékén a kutyák között a veszettség járványszerűen lépett fel. 30 embert martak meg a veszett kutyák.

Patkányok irtása. Az orvosok bebizonyították, hogy a pestist és mindenféle ragadós betegséget legjobban terjesztenek a patkányok és egerek. Budapest városa most hozzá kezdett a patkányok irtásához. Ugy akarják kiirtani, hogy 10 fillér jutalmat tűznek ki minden patkány főre. A közhasznu eljárás még jövedelmet is hajt egyeseknek.

Mennyi zsidó van a földön? A föld kekségén körülbelől 11 millio zsidó él. Ebből Oroszországra esik 6 millio; az Osztrák-Magyar-Monarchiára 2 millió száz ezer; Németországra hatszáz ezer; az Angol birodalomra: 235 ezer. Magában London városában 140 ezer zsidó van. A többi zsidó elszórva él a föld kekségén.

Mennyi katonája van a musska csár-nak? A muszka cárnak, a haditengerészetén kívül, 3.774.000 katonája van.

Kiadóhivatal üzenete.

Többeknek, kik a nyáron nem kapták pontosan a lapot. *Kiadóhivatalunk a legnagyobb sajnálattal kénytelen beismerni, hogy néhány előfizetőnek a nyár folyamán - a kiadóhivatal egy sajnálatos tévedése miatt - rendetlenül vagy egyáltalában nem járt a lap. Mulasztásának tudomására jutván kiadó hivatalunk, most utólagosan megküldötte nevezett előfizetőknél az elmaradt számokat s ez alkalommal az illetők szíves elnézését kéri ígérve, hogy ezután a lap szétküldésénél nagyobb figyelmet fog tanusítani.*